

Jue vīra dziesma 越人歌

(vissenākais ķīniešu homofilu mīlas stāsts)

Teksts pirmo reizi pierakstīts Haņ dinastijas vēsturnieka Liu Sjan 劉向 darbā „Sarunu dārzis” 說苑 (1.gs.p.m.ē.). Liu Sjan devis ar hieroglifiem transkribētu izrunu Jue valsts valodā un galvenās domas tulkojumu senķīniešu valodā. Latviešu valodas tulkojumā ir iekļauts senķīniešu valodas teksta saturs, kā arī pierakstīta aptuvena toreizējās Jue valodas izruna (saskaņā ar ķīniešu lingvistu doto izrunu starptautiskajā fonētiskajā alfabētā – IPA). Pastāv uzskats, ka mūsdienu ķīniešu valodas Vu dialekts varētu būt radniecīgs ar seno Jue valodu.

JUE IZRUNA

濫兮拊草濫 glumh he bļien džok glumh
予昌栢澤 ra čang klek tag
予昌州 ra čang čeu
州饑 州焉乎 čeu kham čeu jien ha
秦胥胥 dze sa sa
纓予乎 mom ra ha
昭澶秦逾 dža da dze ru
滲悞隨河湖 džum dzei rei bruk ga

NOZĪME senķīniešu valodā

今夕何夕兮，
擘舟中流。
今日何日兮，
得與王子同舟。
蒙羞被好兮，
不訾詬恥。
心幾煩而不絕兮，得知王子。
山有木兮，木有枝，心悅君兮君不知。

NOZĪME latviešu valodā

Ak, kāds šovakar ir vakars!
Airēju laivu upes vidū.
Ak, kāda šodien ir diena!
Varu ar princi būt kopā laivā.
Apmulsis un nokaunējies par piešķirto labvēlību,
Nesūdzos par pazemojumu vai aizvainojumu.
Sirdī tāds savīļņojums, kas nebeidzas! Varēju iepazīt princi.
Kalnus ir koki, kokiem ir zari. Sirds priecājas par Jums, bet Jūs to nezināt.

Pastāv vairākas iespējamā notikuma interpretācijas.

Abās kā galvenie varoņi attēloti dziedātājs no Jue valsts un princis no Ču valsts. Pavasaru un Rudeņu periodā (8.-5.gs.) šīs valstis atradās Ķīnas dienvidaustrumos. Vienā skaidrojumā ir teikts, ka Jue laivinieks dziedāja šo dziesmu, vedot princi Dzjuņcji pāri upei, bet cits komentārs stāsta, ka Ču valsts galmā bija sarīkots bankets, kurā uzstājās vīrs ar dziesmu Jue valodā. Tā kā Ču princis Dzjuņcji nav spējis saprast dziedātā jēgu, viņš licis pasaukt tulku, kurš iztulkojis saturu no Jue valodas Ču valodā. Arī Ču valoda, domājams bijusi ļoti atšķirīga no Haņ dinastijas laika ķīniešu valodas. Tāpēc vēsturnieka Liu Sjan darbā, iespējams, pierakstīts vēlāks satura pārstāsts senķīniešu literārajā valodā. Šis dzejas darbs ir ļoti nozīmīgs arī kā pirmais ķīniešu valodā zināmais teksta tulkojums (ar svešvalodas skaņu atveidi hieroglifos).

/Agitas Baltgalves tulkojums un komentārs/